15/11/2026

Κύκλος ομιλιών Ι.Μ. Θεσσαλιώτιδος: Από το Σύμπαν στην Τεχνητή Νοημοσύνη

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων

Το απόγευμα του Σαββάτου 14 Νοεμβρίου 2026, στο Πνευματικό Κέντρο του Ιερού Ναού Αγίων Σοφίας, Ιωάννου Χρυσοστόμου και Σπυρίδωνος Καρδίτσης, πραγματοποιήθηκε η ομιλία του καθηγητή Διαστημικής Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ιωάννη Δαγκλή, με θέμα «Από την (Αστρο)Φυσική στη ζωή και από τη ζωή στην τεχνητή νοημοσύνη».

Η εκδήλωση εντάχθηκε στο πλαίσιο του Διεπιστημονικού Κύκλου Ομιλιών και Συζητήσεων, τον οποίο διοργανώνει η Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλιώτιδος και

Φαναριοφερσάλων για την περίοδο 2026-2027, και πραγματοποιήθηκε παρουσία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Τιμοθέου. Προ της ομιλίας τελέσθηκε η ακολουθία του Εσπερινού.

Ο Διεπιστημονικός Κύκλος αποσκοπεί στη δημιουργία μιας σταθερής ευκαιρίας συνάντησης για τους κατοίκους της Καρδίτσας και ολόκληρου του νομού, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να έρχονται κάθε μήνα σε επαφή με διαφορετικά επιστημονικά πεδία, να ακούν ενδιαφέρουσες εισηγήσεις, να ανταλλάσσουν απόψεις και να συμμετέχουν σε έναν ελεύθερο και γόνιμο διάλογο. Παράλληλα, μέσα από αυτές τις συναντήσεις επιδιώκεται η αναζήτηση της ισορροπίας στη ζωή, η επανεξέταση σκέψεων, στάσεων και καθημερινών συνηθειών, καθώς και η βαθύτερη προσέγγιση του μυστηρίου της ανθρώπινης ύπαρξης.

Ξεκινώντας την εισήγησή του, ο κ. Δαγκλής αναφέρθηκε στη σχέση του ανθρώπου με το σύμπαν, επισημαίνοντας ότι τα συστατικά από τα οποία αποτελείται το ανθρώπινο σώμα δημιουργήθηκαν στο εσωτερικό άστρων που έζησαν και πέθαναν πολύ πριν από τη δημιουργία του δικού μας ηλιακού συστήματος. Παρουσιάζοντας τις τεράστιες διαστάσεις του σύμπαντος, εξήγησε ότι ο γαλαξίας μας έχει διάμετρο περίπου 100.000 έτη φωτός και περιλαμβάνει δισεκατομμύρια άστρα, ενώ το φως χρειάζεται εκατομμύρια χρόνια για να διανύσει τις αποστάσεις που χωρίζουν τα ουράνια σώματα. Στη συνέχεια, παρουσίασε τον κύκλο ζωής των άστρων και τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες δημιουργούνται χημικά στοιχεία, όπως ο άνθρακας, το οξυγόνο και ο σίδηρος, τα οποία είναι απαραίτητα για την ανθρώπινη ύπαρξη.

Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, η ύλη του σώματός μας αποτελεί κοσμική ύλη και κάθε μόριό του έχει τη δική του συμπαντική ιστορία.
Περνώντας στο ζήτημα της ζωής, ο καθηγητής υπογράμμισε ότι η ύπαρξη των απαραίτητων χημικών στοιχείων δεν αρκεί από μόνη της για τη δημιουργία της.

Παρουσίασε τέσσερις βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν στη διατήρηση της ζωής στη Γη: το φως, το νερό, το μαγνητικό πεδίο και το διοξείδιο του άνθρακα. Με παραδείγματα και μια σύντομη διαδραστική διαδικασία με το ακροατήριο, ανέλυσε τον καθοριστικό ρόλο του Ήλιου, τη σημασία της ύπαρξης νερού σε υγρή μορφή, καθώς και τη φωτοσύνθεση, μέσω της οποίας τα φυτά αξιοποιούν το ηλιακό φως, το νερό και το διοξείδιο του άνθρακα για να παράγουν υδατάνθρακες και οξυγόνο.

Παράλληλα, εξήγησε ότι το μαγνητικό πεδίο της Γης λειτουργεί ως προστατευτική ασπίδα απέναντι στα επιβλαβή σωματίδια που εκπέμπει ο Ήλιος.

Στο δεύτερο μέρος της διάλεξής του, ο κ. Δαγκλής αναφέρθηκε στην τεχνητή νοημοσύνη, παρουσιάζοντας τις βασικές μορφές της και τις δυνατότητες που

προσφέρει στη σύγχρονη επιστήμη και καθημερινότητα. Εξήγησε ότι τα σύγχρονα συστήματα μπορούν να αναγνωρίζουν εικόνες και πρότυπα, να επεξεργάζονται τη φυσική γλώσσα, να αναλύουν σύνθετα δεδομένα και να δημιουργούν κείμενα, εικόνες, ήχο και βίντεο. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης στη διαστημική εξερεύνηση, όπου οι μεγάλες καθυστερήσεις στην επικοινωνία με απομακρυσμένους πλανήτες καθιστούν αναγκαία την αυτόνομη λειτουργία των διαστημικών οχημάτων.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα παρουσίασε τα ρόβερ που εξερευνούν τον Άρη, τα οποία πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν αποφάσεις χωρίς συνεχή ανθρώπινη καθοδήγηση. Παράλληλα, αναφέρθηκε στις θετικές δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης σε τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η προστασία του περιβάλλοντος και η βιομηχανία, χωρίς να παραλείψει τους προβληματισμούς που συνοδεύουν τη ραγδαία ανάπτυξή της.

Ιδιαίτερα ως εκπαιδευτικός, στάθηκε στη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στην εκπαίδευση, επισημαίνοντας ότι όταν οι μαθητές και οι φοιτητές περιορίζονται στην αντιγραφή έτοιμων απαντήσεων, χωρίς προσωπική επεξεργασία, καταργείται

ουσιαστικά η άσκηση της σκέψης. Αντίθετα, όταν τα εργαλεία αυτά χρησιμοποιούνται για την καλύτερη κατανόηση και επεξήγηση δύσκολων εννοιών, μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο βοήθημα στη μαθησιακή διαδικασία. Αναφέρθηκε ακόμη στους κινδύνους από την παραγωγή λανθασμένων ή μη επαληθεύσιμων πληροφοριών, την παραπληροφόρηση και τη δημιουργία πλαστού περιεχομένου, καθώς και στην ανάγκη προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Τόνισε, επίσης, ότι η ανθρώπινη κρίση και ο έλεγχος πρέπει να διατηρούνται, ιδιαίτερα σε κρίσιμους τομείς όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η δικαιοσύνη και η δημόσια διοίκηση. Ολοκληρώνοντας την εισήγησή του, ο καθηγητής υπογράμμισε ότι η τεχνητή νοημοσύνη δεν καθιστά αυτομάτως τον άνθρωπο εξυπνότερο. Μπορεί, ωστόσο, να ενισχύσει τη μάθηση, τη δημιουργικότητα και την πρόσβαση στη γνώση, εφόσον χρησιμοποιείται με κρίση και έλεγχο.

Κλείνοντας, συνέδεσε τη μελέτη του σύμπαντος με την ανάγκη της ταπείνωσης και της ευθύνης. Όπως επισήμανε, μέχρι σήμερα δεν έχει εντοπιστεί κάποια άλλη μορφή ζωής ούτε κάποιος άλλος κόσμος πραγματικά φιλόξενος για τον άνθρωπο. Γι’ αυτό, ο πλανήτης μας αποτελεί έναν μοναδικό τόπο, τον οποίο έχουμε χρέος να προστατεύσουμε και να διατηρήσουμε όχι μόνο για εμάς, αλλά και για τις μελλοντικές γενιές, όπως ακριβώς οφείλουμε σε εκείνους που θα έρθουν μετά από εμάς.

Μετά την ολοκλήρωση της ομιλίας και τη συζήτηση που ακολούθησε με τους παρευρισκομένους, τον λόγο έλαβε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Τιμόθεος, ο οποίος ευχαρίστησε θερμά τον καθηγητή κ. Ιωάννη Δαγκλή για την παρουσία, την αγάπη και τον κόπο που κατέβαλε, επισημαίνοντας ότι η εισήγησή του αποτέλεσε ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον ταξίδι γνώσης, μέσα από το οποίο αναδείχθηκαν πολλά ζητήματα που χρειάζονται περαιτέρω μελέτη και προβληματισμό.

Αναφερόμενος στο πρώτο μέρος της εισηγήσεως, ο Σεβασμιώτατος στάθηκε στη σύνδεση της επιστημονικής προσέγγισης του σύμπαντος με τη θεολογική θεώρηση της δημιουργίας. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, ένας άνθρωπος που έχει μελετήσει την Παλαιά Διαθήκη, τη δημιουργία του Θεού, καθώς και τις ερμηνείες και τα κείμενα των Αγίων Πατέρων, δεν μπορεί να παραμείνει ασυγκίνητος μπροστά σε όσα παρουσιάστηκαν για το μεγαλείο του σύμπαντος. Έκανε ιδιαίτερη αναφορά στον Μέγα Βασίλειο και στη διδασκαλία του για τη δημιουργία του κόσμου, αλλά και στο βιβλίο του Ιώβ, όπου γίνεται λόγος για τη δημιουργία των άστρων και την παρουσία των αγγέλων. Υπενθύμισε ότι είχε προηγηθεί η δημιουργία του αγγελικού κόσμου και ότι οι άγγελοι δοξολόγησαν τον Θεό αντικρίζοντας το μεγαλείο του αστρικού κόσμου και του σύμπαντος. Παράλληλα, εξέφρασε την εκτίμησή του προς τον ομιλητή, ο οποίος προσπάθησε να προσεγγίσει και να παρουσιάσει αυτά τα μεγέθη με τρόπο κατανοητό και προσιτό στους ακροατές.

Στη συνέχεια, αναφερόμενος και στο δεύτερο μέρος της εισηγήσεως, που αφορούσε την τεχνητή νοημοσύνη, ο Σεβασμιώτατος υπογράμμισε ότι, τόσο στην

κατανόηση της δημιουργίας όσο και στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της σύγχρονης τεχνολογίας, υπάρχει μία απαραίτητη προϋπόθεση: η ηθική. Τόνισε ότι η πρόοδος, η έρευνα και οι επιστημονικές ανακαλύψεις είναι σπουδαίες και αναγκαίες για τον άνθρωπο, δεν θα πρέπει όμως να αλλοιώνουν την ανθρώπινη ύπαρξη ούτε να απομακρύνουν τον άνθρωπο από τον Δημιουργό του και από τον συνάνθρωπό του, ο οποίος αποτελεί εικόνα του Θεού.

Στο σημείο αυτό υπενθύμισε τη διδασκαλία της Εκκλησίας: «Είδες τον αδελφόν σου, είδες Κύριον τον Θεόν σου», αναδεικνύοντας τη βαθιά πνευματική διάσταση της σχέσεως του ανθρώπου με τον συνάνθρωπό του. Ιδιαίτερα στάθηκε στην απληστία του ανθρώπου, η οποία πολλές φορές οδηγεί σε αποτελέσματα αντίθετα από εκείνα που αρχικά επιδιώκει. Όπως επεσήμανε, κάτι που δημιουργείται για να εξυπηρετήσει τον άνθρωπο μπορεί τελικά να λειτουργήσει εις βάρος του, προκαλώντας οικονομικές και ηθικές συνέπειες, αλλά και αποξένωση από τους άλλους ανθρώπους και, ακόμη περισσότερο, από τον ίδιο του τον εαυτό. Για τον λόγο αυτό, κάλεσε τους παρευρισκομένους να προβληματίζονται και να προσεγγίζουν κάθε τι που είναι ωφέλιμο και αναγκαίο στη ζωή με υπευθυνότητα, μαθαίνοντας να το διαχειρίζονται σωστά.

Ολοκληρώνοντας την παρέμβασή του, συνέδεσε τον προβληματισμό αυτό με την ευθύνη του ανθρώπου απέναντι στη δημιουργία. Όπως ανέφερε, ο κόσμος αποτελεί δώρο που μας χαρίστηκε από τον Δημιουργό Θεό. Το δώρο αυτό, όμως, δεν καλούμαστε μόνο να το απολαμβάνουμε, αλλά και να το φροντίζουμε, να το διαχειριζόμαστε με σεβασμό και να το διαφυλάσσουμε τόσο για τη δική μας γενιά όσο και για εκείνες που θα ακολουθήσουν. Αυτή η στάση, όπως χαρακτηριστικά τόνισε, εκφράζει το αληθινό ήθος του ανθρώπου.

Καταλήγοντας, επεσήμανε ότι όλα αυτά προϋποθέτουν μια επίπονη πνευματική κατάσταση, η οποία καλλιεργεί μέσα στον άνθρωπο τον σεβασμό, τον φόβο Θεού και την ταπείνωση. Διευκρίνισε μάλιστα ότι ο φόβος δεν αποτελεί αρνητική έννοια, αλλά αναφέρεται στην ευλαβική στάση και στον σεβασμό που χρειάζεται να έχουμε, προκειμένου να μπορούμε να διαχειριστούμε σωστά όλα όσα μας προσφέρει ο Θεός.

Τέλος, ευχαρίστησε και πάλι τον καθηγητή για την παρουσία και την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα εισήγησή του, καθώς και όλους όσοι συμμετείχαν στην εκδήλωση, ευχόμενος σε όλους καλή και ευλογημένη Κυριακή.

